

Kárpáti Magyar Krónika

A Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet
elektronikus lapja

Kiadja a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai
Közössége

Lapengedély száma: 3 T Nr. 188

Kárpáti Magyar Krónika – XXV. (XXII.) évfolyam, 7. (309.) szám. 2021. április 1.

Írta: Zubánics László, Dupka György, Szemere Judit, Fuchs Andrea | A kiadás éve: 2021

EZ LESZ 2021 ÁPRILISÁBAN

Áprilisi események

* Ukrajna a COVID-19 koronavírusos megbetegedések terjedésének megfékezése érdekében április végéig az egész országra kiterjedő karantént vezetett be. A rendkívüli helyzetre való tekintettel a zárt rendezvényeken maximum 20 fő tartózkodhat.

* Azon külföldi állampolgárokat, akik nem tudják megnevezni az Ukrajnába történő beutazásuk célját, visszafordíthatják a határátkelőn.

2021. április 2. Nagycsütörtök éjjel betörték a tiszabökényi Árpád-házi Szent Erzsébet templomba – [tájékoztatt a Facebook-on dr. Dupka György](#), a Tiszabökényi Római Katolikus Egyházközség világi elnöke. A betörők bezúzták a hittanterem oldalsó ajtajának üvegét, a kilincset lefeszítve, az ajtón át hatoltak be. Bizonyára az üvegszilánk megsebesítette a tettes kezét, mert a falakat is összevérezte. Felfeszítette a perselyek tetejét, és elvitte annak csekély tartalmát, amit a betegeknek szántunk. Eltűnt a hangosítás elektronikus műszerdobozza, és egy laptop is. A betörésről Molnár István gondnok értesítette a nagyszőlősi rendőrséget. A helyszínre kikergetett rendőrök a templommal szomszédos lakatlan ház kertjében megtalálták a nagy értékű, összevérezett műszerdobozt. A nyomok az egyik roma család házához vezettek, ahol az egyik gyanúsítottat fülöncsípték, a másikat nagy erővel keresik. A kihallgatott fiatalok elmondta, idősebb társától 500 hrvnyát kapott azért, hogy a templom hátsó bejárata körüli teret figyelje, amíg ő a tolvajlást végzi. Amióta felszenteltük a templomot, vagyis 2005 óta, ilyen jellegű bűncselekmény még nem történt – jegyezte meg a bejegyzésében **dr. Dupka György**.

* A Lehoczky Tivadar nevét viselő Kárpátaljai Honismereti Múzeum munkatársai életre keltették a vár egykori urainak portréit. Az ötletgazdák és kivitelezők egyike Olga Sumovszka, a múzeum régészeti részlegének vezetője volt. Mint elmondta, csatlakozni akartak az egyik ma divatos trendhez: mesterséges értelem segítségével keltették életre a portrékat.

* **Daniella Kalabiska**, a Munkácsi 1. Számú Márton István Gyermekek Művészeti Iskola növendéke elnyerte egy nemzetközi verseny első díját. Az ifjú hegedűművész a *21. századi tehetségek* (Talents of the 21st century) nemzetközi verseny győztese lett. Az eseményt online tartották meg. A munkácsi lány a hangszeres műfaj (hegedű) kategóriában az A korcsoportban (7–9 év) lett dobogós.

2021. április 4. Petruska István, a Kárpátaljai Megyei Állami Adminisztráció (ODA) helyettes vezetője Facebook-oldalán közölte a hírt, miszerint 18 millió 167 ezer hrvnya értékben korszerű orvosi felszereléssel gazdagodott a Beregszászi Linner Bertalan Központi Járási Kórház.

* Több év börtönbüntetésre ítélték a Beregszászi járásban egy sírrongáló bátyúi férfit.

* **Volodimir Zelenszkij** aláírta az oltási tervvel kapcsolatos határozatot, a tervezetet hét napon belül el kell készíteniük.

* A megyei közegészségügyi központ közleménye szerint a beregszászi járási Jánosiban hivatalos koronavírus elleni oltópontot hoztak létre.

* Idén Kárpátalján összesen 265 km-nyi útszakasz javítását tervezik.

* Új megbízott vezetőt neveztek ki a kárpátaljai vámhatóság élére. **Mikola Pozso** eddig a megyei vámszolgálat belső biztonságáért felelt – tájékoztató a Pershij hírportál

2021. április 4-5. Húsvét. A magyarok lakta településeken a történelmi egyházak templomaiban a karantén szabályokat betartva került sor a húsvéti istentiszteletekre, szentmisékre és a pászkaszentelésre.

* Szívet melengető felajánlás érkezett egy római katolikus hívőtől a Beregszászi Szent Anna Karitáshoz. A hölgy 25 nehéz sorsú család számára vásárolt pászkát húsvétra. Az adományt a Karitás vezetője, **Harapkó Marianna** adta át.

* Az ungvári falumúzeumban a Rezeda Folkműhely fiataljai húsvéti szokásokat elevenítettek fel.

* A beregszászi magyar színház a karantén miatt nem játszhatott húsvét előtt, ezért úgy döntöttek, hogy a locsolkodást bemutatják egy kicsit másként, művészi megközelítéssel, a színház épületén belül.

* Az ugozsai Salánk községnek is megvannak a maga jellegzetes tojásfestési, -hímzési tradíciói. A falu specifikus hagyományairól – a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség támogatásával – hamarosan könyvet jelentet meg a salánki **Kész Réka** a Debreceni Egyetem Történelmi és Néprajzi Doktori Iskolájának másodéves hallgatója.

* Tojásfát állítottak Bátyúban és Tiszaújhelyen.

2021. április 5. A technogén-ökológiai és a rendkívüli helyzetekért felelős regionális bizottság április 5-i döntése értelmében újraindulhat a tömegközlekedés Kárpátalján.

* Beiktatták hivatalába a Rendkívüli Helyzetek Állami Szolgálat (DSZNSZ) kárpátaljai kirendeltségének új vezetőjét, **Roman Hudakot**.

2021. április 11. Író-olvasó találkozók, más rendezvények a magyar költészet napja alkalmából.

2021. április folyamán. Folyóirat- és könyvbemutatók, képzőművészeti kiállítások és egyéb rendezvények.

Fontosabb évfordulók, megemlékezések

- 140 éve született **Halász Gyula** (Sárosoroszi, 1881. április 17. – Budapest, 1947. november 10.) földrajzi író, nyelvész.
- 90 éve született **Csanádi György** (Beregszászi György) (Rózsahegy /Ruzomberok, Szlovákia/, 1931. április 17. – Budapest, 2018. július 24.)
- 90 éve született **dr. Édelmann Adolf** (Kassa, 1931. április 19.) filozófus.
- 70 éve született **Beleny Mihajlo** (1951. április 19.) képzőművész, szobrász.

Pályázati felhívás

Megjelent a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárságának idei pályázati felhívása a dr. Szász Pál tanulmányi ösztöndíjra, amelyre külföldi magyar jogászhallgatók jelentkezését várják – közölte Potápi Árpád János nemzetpolitikáért felelős államtitkár. Az államtitkár kiemelte: a pályázat célja a külföldi magyarság jogi gyarapodásának elősegítése. Hangsúlyozta: „Kiemelten fontos, hogy a határon túli magyar közösségek minél több jól képzett, a nemzet iránt elkötelezett, a magyar és a többségi állam jogrendjét és szaknyelvét egyaránt ismerő fiatal jogással rendelkezzenek” Felidézte: a külföldi magyar jogászképzés támogatása érdekében indították el 2012-ben a dr. Szász Pál tanulmányi ösztöndíjprogramot, amelynek szakmai koordinációját a Budapesti Ügyvédi Kamara látja el.

Potápi Árpád János ismertette: idén 30 kiemelten tehetséges jogászhallgatót tudnak támogatni: Erdélyből 10, Felvidékről 7, Vajdaságból 6, Kárpátaljáról 3, Horvátországból 1, Muravidékről 1, a diaszpórából pedig 2 diákot.

Az ösztöndíjra azok a magukat magyarnak valló, Magyarország területén lakóhellyel nem rendelkező diákok jelentkezhetnek, akik a Magyarországgal szomszédos országokban vagy a diaszpórában a 2021/2022-es tanévben magán vagy állami felsőoktatási intézményben jogászképzésben vesznek részt nappali tagozaton, aktív hallgatói jogviszonnyal rendelkeznek, és legalább két sikeresen lezárt tanulmányi félévet igazolni tudnak.

Az ösztöndíjat elnyerő hallgatók 12 hónapon keresztül összesen 1.200.000 forint támogatásban valamint szakmai képzésben részesülnek, a pályázat teljes kerete 36 millió forint.

A pályázatra 2021. április 1-jétől április 30-ig lehet jelentkezni.

A felhívás a www.bgazrt.hu és a www.kulhonimagyarok.hu oldalakon érhető el.

Könyvespolc – 2021

Az *Együtt* című irodalmi-művészeti-kulturális-humán tudományi folyóirat eddig megjelent számai itt tekinthetők meg:

<http://kmmi.org.ua/konyvtar/folyoiratok/egyutt>

<http://epa.oszk.hu/00500/00595>)

Kárpátaljai magyar könyvek

(Sorozatszerkesztő és felelős kiadó: Dupka György)

MEGJELENT

Dupka György: *Hungarian literary life in Subcarpathia during the sovjet period (1944–1991). Irodalmi élet Kárpátalján a szovjet időszakban (1944–1991).* (Angol–magyar kismonográfia). Fordította: **dr. Ortutay Péter**. A magyar változat felelős lektora, szerkesztője: **dr. Zékány Krisztina**. Az angol változat felelős szerkesztője és lektora: **dr. Molnár Erzsébet**. Kárpátaljai

Magyar Könyvek 297. Készült a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2021.

Zubánics László. *A múlt tükrében elmerengve. Északkelet-Magyarország mindennapjai a XVI–XVIII. század fordulóján.* Helytörténeti tanulmányok. Szerkesztő: Szemere Judit. Kárpátaljai Magyar Könyvek 295. Készült a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával. Ungvár–Budapest: Intermix Kiadó, 2021. (http://kmmi.org.ua/.../mult_tukre_001-357_02_compressed.pdf)

Kiss Ágnes. *Magyar újságok Kárpátalján az első csehszlovák köztársaságban.* Sajtótörténet. Felelős lektor, szerkesztő: **dr. Zékány Krisztina.** Kárpátaljai Magyar Könyvek 294. Lektor és felelős szerkesztő: dr. Zékány Krisztina. Készült a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával. Ungvár–Budapest: Intermix Kiadó, 2021. (<http://kmmi.org.ua/.../magyar-ujzagok-karpataljan-az-elso...>) a

Dupka György. „Jön még egy új világ...” *A magyar ’56 kárpátaljai kézikönyve (A forradalom visszhangja a „megrengett Szovjetföldön”, 1956-1959).* Kárpátaljai Magyar Könyvek 288. Készült a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2021. Tárolt változat: http://kmmi.org.ua/.../boo.../2020/56_001-477_compressed.pdf

ELŐKÉSZÜLETBEN

„A felnégyelt haza”. *100 év kisebbségi létben. Száz hitvalló költő verse Trianontól napjainkig. Kárpátaljai költők antológiája.* Összeállító és szerkesztő: **Shrek Tímea.** Kárpátaljai Magyar Könyvek 296. Készült a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2021.

Hasznos kulturális, irodalmi, művészeti, tudományos információk

- Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet és a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége (ezen belül: *Együtt* irodalmi-művészeti-kulturális kéthavi folyóirat és a Kárpátaljai Magyar Könyvek sorozat tárolt változata): kmmi.org.ua.
- Kovács Vilmos Irodalmi Társaság: <http://kvit.hu>
- RIT, Kárpátalja Magyar Képzőművészek és Iparművészek Révész Imre Társasága: <https://reveszimretarsasag.hu/>
- Kárpátaljai Credo verséneklő Együttes. Kárpátaljai magyar zene Kárpátaljáról (lemezek): <http://credo.def.hu/Hazunktajilemezek.htm>
- Szolyvai Emlékpark: www.szolyvaipark.com.ua
- Kárpátaljai Tudományos Adatbank: karpataljaiadatbank.net
- II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola: www.kmf.uz.ua
- Ungvári Nemzeti Egyetem Ukrán–Magyar Oktatási-Tudományos Intézete: magyarkar-une.org
- Kárpátaljai Magyar Akadémiai Tanács: <http://kmat.uz.ua>

Hasznos média linkek

<http://www.karpatalja.ma>

<https://www.karpatinfo.net>

<http://karpataljalap.net>

<http://kiszoz.net>

Karp.at.in.ua

Dokumentumfilmek

(A YouTube-on elérhető népszerű dokumentumfilmek)

* *Kárpátaljai tragédia*. Rendező: Hajduk Márta.

<https://www.youtube.com/watch?v=hge17S3IEeE>

* *Látótér – Nyelvháború Kárpátalján*

<https://www.youtube.com/watch?v=OMViNQmz5a4>

* *Kárpátalja*

<https://www.youtube.com/watch?v=XycFjziEQgY>

* *Szerelmes földrajz. Kárpátalja*. Vári Fábrián László költő, tanár beszél szülőföldjéről.

<https://www.youtube.com/watch?v=uUZqs3nOhRU>

* "ЦІНА ЖИТТЯ НА ЗЕМЛІ ЖИВИХ" фільм-реквієм/Az élet értéke az élő földön film-rekviem, I. rész. Перша частина відеопроєкту: Трилогія «Закарпатські угорці і німці: інтернування та депортаційні процеси 1944–1955 рр.». A kárpátaljai magyarok és németek internálásának és deportálásának folyamatáról 1944–1955 között.

https://www.youtube.com/watch?v=1IbWRIODDY0&list=LLHHlqP_5FDFpREps38a4MCA&index=3

* "Щоб не плакало небо над Україною" (Hogy ne sírjon az ég Ukrajna felett), 2015 p. "Damit der Himmel über der Ukraine nicht weint". Okszana Golovcsuk film-rekviemje, II. rész (ukrán–oros nyelven). A kárpátaljai magyarok és németek internálásának és deportálásának folyamatáról 1944–1955 között.

https://www.youtube.com/watch?v=D3g276LcjUI&feature=share&fbclid=IwAR3L3VYRSjMYOyIrwvxnwlo0rpbkOnkAWg_RECbOjs7gD001PwirqQOF0jU

* Намальована війна, 2015. Namaliovana viyna (Megfestett háború), 2015. Drawing War, 2014. Okszana Golovcsuk film-rekviemje, III. rész (ukrán–oros nyelven). A kárpátaljai magyarok és németek internálásának és deportálásának folyamatáról 1944–1955 között.

<https://www.youtube.com/watch?v=bG0KI0c6ZDA>

https://www.youtube.com/watch?v=bG0KI0c6ZDA&list=LLHHlqP_5FDFpREps38a4MCA&index=1

Forrás: KMMI, MÉKK, Facebook, www.karpatalja.ma,

www.karpatinfo.net, www.karpataljaturizmus.info, www.zakarpattya.net.ua)

Szerkeszti a szerkesztőbizottság:

Zubánics László (elnök), Dupka György, Szemere Judit (szerkesztő), Fuchs Andrea.

Megjelenik: havonta két alkalommal.

Az elektronikus újság irodalmi, művészeti híreket, információkat tartalmaz.

A levelezési lista nyilvános, ahhoz bárki csatlakozhat.

Archívum: kmmi.org.ua